

Valtuustoaloite RT Ohjekortin 103754 Työvoiman hyväksikäytön torjunta rakennusalalla käyttöönotosta Ylöjärvellä

Kaupunginvaltuusto 09.12.2024 § 114

”Harmaan talouden ja siihen liittyvän ihmisten hyväksikäytön havaitseminen on erittäin vaikeaa. Rakennustietosäätiön toimikunta, joka koostuu alan yritysten ja liittojen asiantuntijoista, on laatinut ohjekortin (RT103754), josta on saatavissa keinoja, ratkaisuja ja apua tunnistaa työvoiman hyväksikäyttöä rakennusalalla. Useimmiten hyväksikäytön kohteena ovat ulkomaalaiset työntekijät. Hyväksikäyttötilanteet vaihtelevat palkkausvääryyksistä aina vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin, kuten pakkotyöhön asti.

Ylöjärven kaupunki toimii jatkuvasti rakennuttajana kunnallisissa rakennushankkeissa. Kaupunki mielletään luotettavaksi tilaajaksi, jonka hankkeissa noudatetaan tervettä kilpailua ja reiluja työoloja. Nykyinen töiden valvonta kattaa vähimmäisvaatimukset, mutta jättää vielä työntekijöiden tilanteen tosiasiallisesti huomiotta. Kortin hyvien käytäntöjen neuvoilla, liittyen esimerkiksi perehdytykseen, voidaan valmiiksi ennaltaehkäistä mahdollisia väärin käytöksiä.

Ehdotamme, että Ylöjärven kaupungin tilaamissa rakennushankkeissa, otetaan ohjekortti käyttöön vahvistamaan huolellisuusvelvoitteen täyttymistä ja edistämään vastuullisempaa rakennuskulttuuria.

Vasemmiston valtuustoryhmä ym.”

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Päätös: Kaupunginvaltuusto päätti lähettää em. valtuustoaloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 13.01.2025 § 13

Toimivalta: Hallintosääntö 32 §

Esittelijä: Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen tekniselle lautakunnalle lausuntoa varten.

Päätös: Hyväksyttiin.

Tekninen lautakunta 30.09.2025 § 144
505/01.04.01/2024

Valmistelija:	Vs. Rakennuspäällikkö Hannu Heikkilä Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara
Seloste ja perustelut:	Ylöjärven kaupungin julkaisemissa talonrakennusurakoiden tarjouspyyntö-materiaaleissa vaaditaan selvitykset yrityksen vuosiliikevaihdosta, tilaajavastuutodistuksista, sekä referenssiluetteloita vastaavanlaisista hankkeista. Vähimmäisvaatimukset referensseistä vaaditaan yritykseltä ja projektihenkilöstöltä. Tarjouspyynnöissä on esitetty hinta-/laatupisteytys, jolla pyritään karsimaan liian halvan urakkatarjoushinnan jättäneet urakoitsijat pois urakkakilpailusta. Epäilyttävän edullinen tarjoushinta kielii usein siitä, että yrityksellä saattaa olla ongelmia urakan toteuttamisessa ja tämä saattaa johtaa väärinkäytöksiin myös henkilöstö- ja aliurakointiasioissa. Yhdyskuntatekniikan hankinnoissa edellytetään tarjoukseen sisällytettäväksi vastaavasti näyttöä tarjouspyyntöä vastaavista töistä sekä yrityksen että työmaasta vastaavan henkilön osalta. Laatutekijät on usein sisällytetty kelpoisuusvaatimuksiin sekä yrityksen laatudokumentteihin. Ylöjärven kaupunki edellyttää hankinta-asiakirjoissaan rakennuttamillaan talonrakennus- ja infratyömailla tilaajavastuutodistusten toimittamista tilaajan tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi kaikilta urakointiin osallistuvilta yrityksiltä. Pääurakoitsija esittää kaikki aliurakoitsijansa tilaajan hyväksyttäväksi, hyväksymisen edellytyksenä on voimassa olevat tilaajavastuutodistukset. Pääurakoitsijan velvollisuuksiin kuuluu ajantasaisen työntekijälistauksen ylläpitäminen, työntekijän työnteke-oikeuden tarkastaminen, työmaahan perehdyttäminen kirjallisesti, sekä kulkulupien myöntäminen työmaille. Kulkuluvan myöntäminen edellyttää kuvallisen, veronumerolla varustetun henkilötunnisteen käyttöä työntekijältä. Henkilötunnisteesta on käytävä ilmi myös työntekijän palkan maksava yritys. Suuremmilla talonrakennustyömaille käytetään nykyisin yleensä myös sähköistä kulunvalvontaa. Henkilötunnisteen käyttöä, työmaahan perehdyttämistä, kulkulupakäytäntöä ja muita tilaajavastuuasioita myös valvotaan kaupungin asettamien työmaavalvojen toimesta työmaakäynneillä. Monet RT Ohjekortin sisältämistä keinoista koskevat julkista hankkijaa jo noudatettavien lakien kautta. Hankinta-asiakirjoissa on tilaaja määritellyt urakoiden ketjuttamisen periaatteet, ”ketjun neljättä lenkkiä”, ei yleensä hyväksytä talonrakennustyömaille, eli pääurakoitsijan aliurakoitsijalla saa olla aliurakoitsija, mutta aliurakoitsijan aliurakoitsijalla ei saa enää olla aliurakoitsijaa. Infrahankkeissa aliurakointiketjut eivät tavanomaisesti ole yhtä pitkiä. Yhteenvedona voidaan todeta, että Ylöjärven kaupunki toteuttaa RT Ohjekortin oheistamaa työvoiman hyväksikäytön torjuntaa työmaille jo nyt nykyisten käytänteiden kautta.
Toimivalta:	Hallintosääntö § 118
Lisätietoja päätöksestä:	Vs. Rakennuspäällikkö Hannu Heikkilä, p. 050 554 2872, hannu.heikkila@ylojarvi.fi Yhdyskuntatekniikan päällikkö Ari Jokihaara, p. 050 384 8383, ari.jokihaara@ylojarvi.fi

Oheismateriaali:	RT Ohjekortti 103754 Työvoiman hyväksikäytön torjunta rakennusalalla
Esittelijä:	Vs. Rakennuspäällikkö
Päätösehdotus:	Tekninen lautakunta päättää antaa selosteosan mukaisen lausunnon valtuustoaloitteeseen RT Ohjekortin 103754 käyttöönotosta.
Päätös:	Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti. -----